

NHU CẦU VÀ SỰ HÌNH THÀNH, PHÁT TRIỂN NHÂN CÁCH QUÂN NHÂN

Nguyễn Sĩ Mạnh

Học viện Chính trị quân sự

Trong cuộc sống, mọi lĩnh vực hoạt động của con người đều xuất phát từ những nhu cầu nhất định. C. Mác từng nói: Con người sinh ra không làm cái gì khác ngoài việc tìm mọi cách để thoả mãn một trong các nhu cầu của anh ta. Chỉ khi nào có nhu cầu, muốn thoả mãn nhu cầu thì con người mới hành động và hành động với cường độ cao nhất. Không có nhu cầu thì mọi khái niệm về động cơ, mục đích, hành động... cũng trở nên vô nghĩa. Vì vậy, chúng ta có hiểu đầy đủ về vấn đề nhu cầu thì sẽ tìm ra biện pháp giải quyết nhu cầu cho con người một cách đúng đắn, khoa học.

Trước đây, nước ta trong hoàn cảnh chiến tranh gian khổ, ác liệt, kinh tế lại khó khăn thiếu thốn trăm bề, nhưng các thế hệ cha anh đã thực sự là những tấm gương sáng ngời về nhân cách người cách mạng, là niềm tự hào của một dân tộc anh hùng. Ngày nay, nước ta đã có sự phát triển về nhiều mặt, đời sống nhân dân đã từng bước được nâng cao. Vì vậy, quân đội đã được Đảng, Nhà nước, Chính phủ quan tâm rất nhiều. Các nhu cầu thiết yếu của bộ đội được bảo đảm nhanh chóng và đầy đủ hơn không những về số lượng, mà còn cả về chất lượng. Tuy nhiên, một số quân nhân có biểu hiện đòi hỏi nhu cầu vượt quá mức cho phép nên cố tình vi phạm kỷ luật để nhằm thoả mãn nhu cầu nào đó. Trước tình hình thực tế trên, người lãnh đạo - quản lý bộ đội cần phải có những biện pháp kịp thời nhằm điều chỉnh, định hướng nhu cầu, thói quen của họ, giúp họ hoà nhập với đời sống tập thể quân nhân, tích cực rèn luyện, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao. Những biện pháp đó là:

1. Làm cho bộ đội nhận thức rằng, quân đội được như hiện nay là một sự quan tâm đặc biệt của Đảng, Nhà nước. Vì, mặc dù kinh tế nước ta đang phát triển, đời sống xã hội nhiều mặt được cải thiện đáng kể, nhưng nhìn chung đời sống đa số nhân dân còn khó khăn, Việt Nam vẫn là nước nghèo của thế giới. Do đó, mỗi quân nhân cần hiểu biết đúng về nhu cầu, có ý thức tiết kiệm, góp phần giảm bớt chi phí cho gia đình và xã hội, không đòi hỏi quá cho bản thân mà phải luôn vì lợi ích và sự phát triển của xã hội.

2. Giáo dục, định hướng quân nhân hướng tới những nhu cầu thiết thực gắn với sự hình thành, phát triển nhân cách, xây dựng tập thể quân nhân vững mạnh. Đồng thời giúp đỡ, tạo điều kiện để quân nhân thực hiện được những nhu cầu, lợi ích cá nhân chính đáng. Đặc biệt, hình thành trong họ nhu cầu về tính kỷ luật, tình đoàn kết; lòng trung thành với Đảng, với dân, với chế độ XHCN. Xây dựng lối sống trong sạch, lành mạnh, giản dị, tiết kiệm. Rèn luyện tính kiên trì, bền bỉ, biết khắc phục khó khăn để hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ mà Đảng, Nhà nước giao cho.

3. Phân tích làm rõ cơ sở tâm lý và nguyên nhân các hiện tượng vi phạm kỷ luật. Đấu tranh, loại bỏ ảnh hưởng xấu độc, những nhu cầu có hại cho sức khỏe, trí tuệ quân nhân, từ đó có thể làm giảm uy tín, phẩm chất, đạo đức bộ đội Cụ Hồ, đến kỷ luật và sức mạnh chiến đấu của quân đội. Đặc biệt, cần giáo dục bộ đội cảnh giác trước những thủ đoạn tâm lý tinh vi của địch như: đánh vào tâm lý chuộng ngoại, thói háms lợi... của một số cán bộ, chiến sĩ.

Tóm lại, nhu cầu của con người hình thành và phát triển đến mức nào đi nữa cũng không tách rời với việc họ ý thức được những vấn đề hiện thực đang diễn ra. Đồng thời, bằng nhận thức chủ quan riêng họ thực hiện nhu cầu ấy ra sao và nhu cầu đó có phù hợp hay không, điều đó sẽ quyết định trực tiếp đến nhân cách của mỗi con người. Trong hoạt động quân sự cũng vậy, nhu cầu của quân nhân rất đa dạng, phong phú. Điều quan trọng là mỗi quân nhân cần ý thức được về nhu cầu của mình cho phù hợp với hoàn cảnh thực tiễn của quân đội và của đất nước hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Phúc Ân. *Một số khía cạnh tâm lý xã hội cần lưu ý đối với công tác lãnh đạo và quản lý trong cơ chế thị trường*. NXB Trẻ, 1994.
2. *Tâm lý học quân sự*. NXB Quân đội nhân dân, 1998.
3. *Tâm lý học lãnh đạo - quản lý*. NXB Quân đội nhân dân, 2002.
4. *Lịch sử tâm lý học*. NXB Quân đội nhân dân, 2003.
5. Nguyễn Ngọc Bích. *Tâm lý học nhân cách*. NXB Giáo dục, 1998.